

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی- سعیدی افغانی »
۲۷ دسمبر ۲۰۱۶

بسم الله الرحمن الرحيم

ازدواج با دو خواهر در یک وقت!

۲

دین مقدس اسلام:

مسأله ازدواج با محارم در دین مقدس اسلام را، قرآن عظیم الشان به شکل دقیق، علمی تعریف و فورمولبندی نموده که حکم این مسأله در سوره (نساء آیات ۲۲ تا ۲۴) به تفصیل بیان گردیده است.

قرآن عظیم الشان می فرماید: « حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمْ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ».

به یقین خداوند حکیم مصالحی برای این کار در نظر داشته است. دلیل این حکم، آیت ۲۳ سوره نساء است. در این آیت خداوند متعال می فرماید:

(حرام گردانیده شده بر شما (ازدواج) با مادران، دختران، خواهران، عمه‌ها، خاله‌ها، دختران برادران، دختران خواهران، زنانی که شما را شیر داده‌اند، خواهران شیری و مادران زنان تان و دختران زنان تان که در کنار شما هستند، هر گاه با آن زنان همبستر شده‌اید، بر شما حرام شده‌اند. ولی اگر همبستر نشده‌اید، گناهی مرتکب نشده‌اید و نیز همسران پسرانتان که از صلب شمایند (نه پسر خوانده‌ها). و جمع کردن میان دو خواهر مگر آنچه گذشته است. خداوند آمرزنده و مهربان است.

بر اساس این آیت متبرکه خداوند متعال بر مردان، ازدواج با مادر، خواهر، عمه، خاله، دختر خواهر، دختر برادر و... را حرام نموده است.)

خواننده محترم!

مفسرین در مورد این که چه حکمتی وجود دارد که در ادیان ابراهیمی به صورت کل و به صورت اخص در دین مقدس اسلام موضوع محارم مطرح گردیده است می فرمایند:

۱- واقعیت امر اینست که انسان‌ها به طور طبیعی از ازدواج با محارم نوعی از تنفر دارند، به همین دلیل همه اقوام و ملل (جز افراد کمی) ازدواج با محارم را ممنوع می‌دانند.

۲- علمای طب بر این عقیده اند که در میان محارم معمولاً جاذبه و کشش جنسی ضعیف می باشد ، طوری که اکثریت محارم با هم کلان می شوند و برای یک دیگر فرد عادی و معمولی هستند، در حالی که یکی از شرایط استحکام پیوند زناشویی، جاذبه جنسی است؛ بنابراین، اگر ازدواج در میان محارم صورت گیرد در برخی از حالات این ازدواج ها سست و ناپایدار می باشد .

۳- علماء بدین عقیده اند که ازدواج با غیر محارم، عامل گسترش ارتباط اجتماعی است. به عبارت دیگر، روابط اجتماعی با ازدواج برون خانوادگی تقویت شده و انسان ها در محدوده چهاردیواری خانه های خود باقی نخواهند ماند.

۴- از لحاظ طبی نیز ازدواج با این اقربا سبب تولد اطفال مختلف و دارای مشاکل خونی و جسمی می باشند.
خواننده محترم !

در روشنی آیات متبرکه که به وضاحت تام در می یابیم که حکم محارم در ازدواج به دو دسته تقسیم می گردد:

- ۱- تحریم ابدی، که درین حرمت حرمت به اساس روابط خونی حرام می باشد. مادر، مادرکلان والی اعلی و دختر و پسر و به همین ترتیب به نسل به طرف پائین، که در این موارد ازدواج مرد با زن برای همیشه ممنوع است.
- ۲- تحریم موقت، که در آن تا زمانی که زن و یا مرد در وضعیت خاصی قرار دارد ، ازدواج بین شان ممنوع است ولی به محض این که این وضعیت تغییر کرد، تحریم از بین می رود و ازدواج بین شان حلال می شود که درین حالت حرام بودن ازدواج به خواهر زن تا دوام و قیام بودن حالت نکاح .
چنانچه قبلاً اشاره کردیم اسباب تحریم ابدی در دین مقدس عبارتند از:
(نسب ، خویشاوندی ناشی از ازدواج (مصاهره) ، شیر خواری).

الف:

زنانی که به سبب نسب حرام شده اند عبارتند از :

مادر ، مادر کلان ، و بالاتراز آن

خواهر ، خواهر اندر و بالاتر از آن عمه ، عمه کلان و بالاتر از آن خاله و بالاتر از آن دختر و پائینتر از آن دختر برادر و پائینتر از آن دختر خواهر و پائینتر از آن .

ب :

زنانی که به سبب مصاهره حرام شده اند عبارتند از :

- ۱- مادر همسر ، و در تحریم او آمیزش با دخترش شرط نیست بلکه به محض عقد دخترش حرام می شود.
- ۲- دختر زنی که با او آمیزش کرده است پس اگر مردی مادر را عقد کرد بدون این که با او آمیزش کند ، دخترش برای او حلال است به دلیل فرموده خداوند متعال: «فإن لم تکنوا دخلتم بهن فلا جناح علیکم» (ولی اگر با مادرانش همبستر نشده باشید گناهی) در ازدواج با چنین دخترانی (بر شما نیست).
- ۳- همسر پسر که به محض عقد حرام می شود.

۴- همسر پدر ؛ بر پسر حرام است که با همسر پدرش ازدواج کند و این تحریم به محض این که پدرش او را عقد کرد حاصل می شود.

ج-

تحریم به سبب شیر خواری:

خداوند متعال می فرماید « وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ » (ومادرانی که به شما شیر داده اند وخواهران رضاعی تان)

همچنان پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «الرضاعة تحرم ما تحرم الولادة» (شیر خواری حرام می کند آنچه را نسب حرام می کند) (صحیح امام بخاری: ۵۰۹۹ / ۱۳۹ /) (امام مسلم ۱۴۴۴ / ۱۰۶۸ / ۲)، (سنن الترمذی: ۱۱۵۷ / ۳۰۷ / ۲) (تمام کسانی که از طریق نسب نکاح شان حرام است از طریق رضاع نیز حرام است). (از جانب شیرده همه خویش شوند از جانب شیر خواره زوجان و فرروع)

شیر خور نمی تواند با افراد زیر ازدواج کند:

- ۱- زن شیر دهنده، (مادر رضاعی)
- ۲- مادر زن شیر دهنده
- ۳- مادر شوهر شیر دهنده
- ۴- خواهر زن شیر دهنده
- ۵- خواهر شوهر شیر دهنده
- ۶- دختران پسر و دختر شیر دهنده
- ۷- خواهر شیرینی: مقدار شیری که با خوردن آن تحریم ثابت می شود: موضوع قابل بحث بین علماء می باشد از جمله در حدیثی از بی بی عایشه (رضی) روایت گردیده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «لا تحرم المصّة والمصتان» (با يك يا دوبار مکیدن تحریم ثابت نمی شود) (صحیح امام مسلم ۱۴۵۰ / ۱۰۷۳ / ۲) (سنن الترمذی ۱۱۶۰ / ۳۰۸ / ۹۲)
- از ام فضل روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «لا تحرم الرضعة أو الرضعتان، أو المصّة أو المصتان» (بايك يا دو بار شیر خوردن و یا يك يا دو بار مکیدن تحریم ثابت نمی شود). (صحیح امام مسلم ۱۴۵۱ / ۲۰ / ۱۰۷۴)

مسائل :

پسری به نام محمود که دارای ۳ برادر است از پستان مادر نوریه که دارای ۲ خواهر است شیر خورده، نوریه و خواهرش برای محمود حلال نیستند. اما نوریه و خواهرانش می توانند به قید نکاح برادران محمود در آیند. وقتی شیر خواری در نکاح مدار اعتبار است که سن کودک شیر خوار از دوسال و ششماه زیاد نشده باشد، خواه شیر را مستقیماً از پستان بجوشد یا از طریق چوشک و یا امثال آن. قرآن عظیم الشأن میفرماید: «والوالدات یرضعن أولادهن حولین کاملین لمن أراد أن یتم الرضاعة» (سوره بقره ۲۳۳) (مادران) اعم از مطلقه و غیر مطلقه (دوسال تمام فرزندان خود را شیر می دهند هرگاه یکی از والدین یا هردوی ایشان خواستار تکمیل دوران شیر خواری شوند. از ام سلمه روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «لا یحرم من الرضاع إلا ما فتق الأمعاء فی الثدي وكان قبل الفطام» (سنن الترمذی: ۱۱۶۲ / ۳۱ / ۲) (شیر خواری موجب تحریم ازدواج نمی شود مگر زمانی که شیر به روده کودک برسد (به طوری که روده کودک تنها از آن تغذیه کند) و قبل از دو سالگی باشد.

زنانی که بطور موقت حرام شده اند:

۱- جمع بین دو خواهر : (دو خواهر را در يك زمان به ازدواج خود در آوردن طوری که در فوق موضوع را به تفصیل به اساس حکم الهی بیان داشتیم: «وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأَخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ» (سوره نساء : ۲۳). واین که دو خواهر را با هم جمع آورید ، مگر آنچه گذشته است .

۲- جمع بین زن و عمه وخاله او :

به دلیل حدیث ابوهریره از پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود : « لا یجمع بین المرأة وعتمتها ولا بین المرأة وخالتها » (صحیح امام بخاری : ۵۱۰۹ / ۱۶۰ / ۹) ، (صحیح امام مسلم : ۱۴۰۸ / ۱۰۲۸ / ۲)

۳- زنی که همسر مردی دیگری است و در عده او به سر می برد : به دلیل فرموده خداوند متعال: «والمحصنات من النساء إلا ما ملکت أیمانکم» (زنانی شوهردار (بر شما حرام شده اند) مگر زنانی که (آنان را در جنگ دینی مسلمانان با کافران) اسیر کرده باشید ، که بعد پاک شدن رحم ایشان ، برای اسیر کنندگان حلال می گردند اگر چه در ازدواج کسان دیگری باشند.

۴- زنی که سه بار طلاق داده شده ، ازدواج او با شوهر اولش جایز نیست ، مگر این که مرد دیگری به طور صحیح او را به ازدواج خود در آورد سپس او را طلاق دهد ، به دلیل فرموده خداوند متعال : «فإن طلقها فلا تحل له من بعد حتى تنكح زوجاً غيره ، فإن طلقها فلا جناح عليهما أن يتراجعا إن ظنا أن يقيما حدود الله» پس اگر (بعد از طلاق و رجوع بار دیگر هم) او را طلاق داد از آن به بعد زن برای او حلال نخواهد بود ، مگر این که با شوهری دیگر ازدواج کند ، و با او آمیزش جنسی نماید و ازدواج واقعی و جدی صورت گیرد نه موقتی و فریبکارانه (در این صورت اگر) شوهر دوم (او را طلاق داد ، گناهی بر آن دو (زن و شوهر) نخواهد بود که (به کانون زندگی زناشویی) بر گردند) و زن با شوهر اول ازدواج نماید (در صورتی که امیدوار باشند که می توانند حدود الهی را محترم بشمارند و پا بر جا دارند).

نظریات فقهای اسلامی در مورد مدت و دفعات شیر خوردن :

در مورد این که در چند دفعه شیر دادن برای اطفال حکم محرمات ایجاد می گردد ، فقهای اسلامی در مورد نظریات مختلفی ارائه داشته اند که مؤجزاً ذیلأ بدان اشاره می نمایم :

- علمای احناف و علمای مالکیها و روایتی از امام احمد و جمهور علماء بر این باوراند که با یک مرتبه شیر خوردن محرمیت ایجاد می شود، زیرا می گویند که خداوند به طور عموم آن را در قرآن ذکر کرده بدون ذکر تعداد شیر خوردن، خداوند می فرماید: «وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّائِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ» (سوره النساء : ۲۳) و پیامبر صلی الله علیه و سلم فرموده است: «إنما الرضاعة من المجاعة» یعنی: «همانا رضاعت (که محرم ساز باشد) انست که گرسنگی (نوزاد) را بر طرف کند». (صحیح البخاری - الفتح- ۹-۱۴۶ و مسلم (۲-۱۰۲۸)

در ضمن امام نووی در المجموع از ابن منذر حکایت می کند که «علی بن ابی طالب و ابن مسعود و ابن عمر و ابن عباس و عطاء و طاوس و سعید ابن مسیب و حسن بصری و مکحول و زهری و قتاده و حکم و حماد و اوزاعی و ثوری نیز بر این رأی هستند .

- بعضی دیگر از علماء بر این باورند که حداقل بایستی ۳ دفعه نوزاد شیر خورده باشد تا این که محرمیت ایجاد شود، زیرا پیامبر صلی الله علیه و سلم فرموده است که: «لا تحرم المصاة ولا المصتان» صحیح مسلم (۱۴۵۰). یعنی "یکی یا دو مکیدن محرمیت ایجاد نمی کند" و این علماء گفتند مفهوم این حدیث اینست که بیشتر از دوبار به بالا محرمیت

ایجاد می کند و این اشخاص عبارتند از: أحمد بن حنبل در روایتی، و قول أهل ظاهر (بجز ابن حزم) و قول سلیمان بن یسار و سعید بن جبیر و إسحاق بن راهویه و أبی ثور و ابن المنذر (المغنی (۸-۱۴۰) (المحلی ابن حزم (۱۰-۱۳)).

- نظر برخی دیگر از علماء بر اینست که حد اقل شیرخوارگی ۵ مرتبه می باشد زیرا از عایشه رضی الله عنها روایت شده است که: «کان فیما أنزل من القرآن عشر رضعات معلومات یحرمن ثم نسخن بخمس معلومات فتوفی رسول الله و هن فیما یتلی من القرآن» یعنی: " از جمله آیات نازل شده در قرآن، آیت (عشر رضعات معلومات یحرمن) بود. «یعنی: ده بار شیر دادن معلوم (نکاح را) حرام می کند». سپس لفظ و حکم این آیت با آیت (بخمس معلومات) نسخ شد. «یعنی که با پنج بار شیردادن معلوم». (تلاوت پنج بار شیردادن نسخ شد و حکم آن باقی ماند) سپس پیامبر صلی الله علیه و سلم فوت کرد ولی (به خاطر تأخیر نسخ آن) آیت نسخ شده از جمله آیاتی بود که (هنوز) جزو قرآن به حساب می آمد (۱۱) روایت مسلم در الرضاع (۱۰۷۵) و أبو داود (۲-۳۲۳) والنسائی (۶-۱۰۰) و ابن ماجه (۱-۲۶۵). و این مذهب امام شافعی و ابن حزم و ابن تیمیه و شوکانی و ابن قیم جوزیه و ابن باز و ابن عثیمین می باشد و فتاوی هیأت دائمی علمای سعودی بر این مذهب بر قرار است.

شیخ ابن عثیمین رحمة الله می گوید:

«یک بار شیر خوردن در محرمیت مؤثر نیست، بلکه لازمست تا پنج بار شیر خورده شود، و همچنین این (شیر خوردن) باید قبل از سن از شیر گرفتن نوزاد باشد، یعنی قبل از اتمام دو سالگی باشد، و یک نوزاد اگر یک بار یا دو بار یا سه بار یا چهار بار شیر زنی را بنوشد فرزند رضاعی آن زن نخواهد شد، و بلکه لازمست تا پنج بار شیر بنوشد، اما اگر شک و تردید وجود داشت که آیا چهار بار شیر خورده یا پنج بار؛ در اینحالت اصل بر اینست که چهار بار شیر خورده، زیرا ما هرگاه در عددی در شک افتادیم همیشه کمترین را انتخاب می کنیم و بر این مبنا اگر زنی بگوید: من این نوزاد را شیر دادم ولی نمی دانم چندبار بوده! آیا یک بار بوده یا دوبار یا سه بار یا چهار بار و یا پنج بار؟ ما می گوئیم: این نوزاد فرزند رضاعی تو نیست، زیرا لازمست تا حتماً پنج بار شیر بخورد بدون آنکه شک و تردیدی در آن وجود داشته باشد». الفتاوی الجامعة للمرأة المسلمة (۲/۷۶۸).

بر این اساس، خوردن یک بار شیر موجب رضاعت نیست و لذا ازدواج دختر و پسری که فقط یکبار شیر زنی را خورده باشند با فرزندان آن زن جایز است.

در ضمن سن آنها در هنگام شیر خوارگی نباید از دو سال بیشتر باشد، یعنی اگر نوزادی سن بیشتری از دو سال داشته باشد و پنج بار و یا حتی بیشتر از آن از پستان زنی شیر بنوشد، به عنوان فرزند رضاعی محسوب نخواهد شد و ازدواج آن نوزاد با فرزندان اصلی آن زن جایز است.

و من الله التوفیق

تتبع و نگارش :

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی- سعید افغانی »

مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیک افغان و مسؤول مرکز فرهنگی د حق لاره- جرمنی